

สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ในพ.ศ. 2544 ถึง 2549

นางสาวพนารัตน์ วิศวกรรมิตรี

ศูนย์วิทยพัทพยกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต.

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

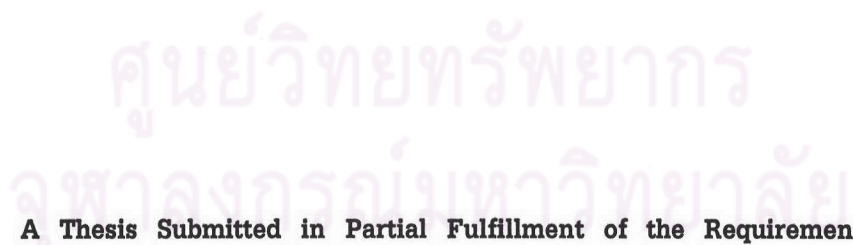
ISBN 974-636-396-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17287121

**DESIRABLE COMPETENCIES OF BACCALAUREATE NURSING GRADUATES
IN THE YEAR 2001 TO 2006**

Miss Panarut Wisawatapnimit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Nursing Science

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-396-4

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พนารถน์ วิศวเทพนิมิตร : สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ใน พ.ศ. 2544 ถึง 2549 (DESIRABLE COMPETENCIES OF BACCALAUREATE NURSING GRADUATES IN THE YEAR 2001 TO 2006) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราณ ; 346 หน้า. ISBN 974-636-396-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ใน พ.ศ. 2544 ถึง 2549 โดยมีการดำเนินการวิจัยตามเทคนิคเดลฟายดังนี้คือ ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาล และการศึกษาพยาบาล จำนวน 5 ท่าน นำมากำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้วางนโยบายการพยาบาล และผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการพยาบาล ผู้เชี่ยวชาญทางการปฏิบัติการพยาบาล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา มนุษยศาสตร์ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการวิจัย จำนวน 23 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัธยฐานฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ในพ.ศ. 2544 ถึง 2549 ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 12 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ 2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล 3) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) สมรรถนะด้านวิชาการ 5) สมรรถนะด้านการบริหาร 6) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ 7) สมรรถนะด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน 8) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี 9) สมรรถนะด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 10) สมรรถนะด้านการวิจัย 11) สมรรถนะด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข และ 12) สมรรถนะด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ซึ่งสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ในพ.ศ. 2544 ถึง 2549 ทั้ง 12 สมรรถนะประกอบด้วยสมรรถนะย่อย 200 รายการ เป็นสมรรถนะของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ที่มีความจำเป็นในระดับมากที่สุด 72 รายการ และเป็นสมรรถนะของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ที่มีความจำเป็นในระดับมาก 128 รายการ

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 886070 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD:

COMPETENCIES / BACCALAUREATE NURSING GRADUATES

PANARUT WISAWATAPNIMIT : DESIRABLE COMPETENCIES OF BACCALAUREATE NURSING GRADUATES IN THE YEAR 2001 TO 2006. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.

POLICE MAJOR PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph. D. 346 pp. ISBN 974-636-396-4

The objective of this research was to study desirable competencies of baccalaureate nursing graduates in the year 2001 to 2006 : using Delphi Technique. The study was done by study from documents, literature and previous researches, interview 5 experts of nursing and nursing education, then extract the content from those mentioned above to construct the questionnaire. The experts used in this study were policy planners in nursing organization, professional organization representatives, experts in nursing education, nursing administration, nursing practice, experts in education, humanity, medicine, sciences, technology and research totally 23 experts. Collecting of data by questionnaire which constructed by the researcher. The questionnaire was sent for 3 rounds. The first round was the open ended form, the second and the third were closed ended form in rating scale. The data were analysed by median, mode and interquartile range.

Major result obtained from the study were as follows :

Desirable competencies of baccalaureate nursing graduates in the year 2001 to 2006 were 12 competencies which were 1) Personality Competencies 2) Nursing Practice Competencies 3) Ethical Competencies 4) Academic Competencies 5) Management Competencies 6) Leadership Competencies 7) Human and Public Competencies 8) Using Technology Competencies 9) Environmental Health Competencies 10) Research Competencies 11) Health Economic Competencies and 12) Law and Politic Participation Competencies.

Desirable competencies of baccalaureate nursing graduates in the year 2001 to 2006 (all 12 competencies) were covering 200 items. Within 200 items, 72 items were the highest desirable competencies and 128 items were high level.

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชุณหปราณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งการให้กำลังใจและความห่วงใยจากอาจารย์ทุกท่านทั้งในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักดีว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่เสร็จสมบูรณ์ได้เลย ถ้าขาดความกรุณาและความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยทั้ง 23 ท่าน ผู้ซึ่งได้ให้ความรู้ ความคิดเห็น และคำแนะนำอันทรงคุณค่าในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ในโอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ทั้งสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล และสาขาวิชาการพยาบาลศึกษา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ผลักดัน และให้กำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณคุณคุณวีณา ไทรัชชยะ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือ ความห่วงใยและกำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีคุณค่าของงานวิจัยนี้ให้แก่ บิดา มารดา อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในการศึกษา แตนางสาวพรพนา วิศวเทพนิมิตร และนางสาวรัตติกร วิศวเทพนิมิตร พี่สาวและน้องสาว ผู้ให้กำลังใจและให้การช่วยเหลือเสมอมา ตลอดจนผู้ให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกท่านด้วยความขอบพระคุณอย่างสูง และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนทุนส่วนหนึ่งเพื่ออุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

พนารัตน์ วิศวเทพนิมิตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาล.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพยาบาล.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบัณฑิตทางพยาบาลศาสตร์และพยาบาลวิชาชีพ.....	59
การวิจัยอนาคต.....	64
การวิจัยแบบเดลฟาย.....	68
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	79
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	89
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	125
สรุปผลการวิจัย.....	126
การอภิปรายผล.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	168
รายการอ้างอิง.....	169
ภาคผนวก.....	180
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทาง พยาบาลศาสตร์ ในพ.ศ. 2544 ถึง 2549.....	181
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์.....	206
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	208
ภาคผนวก ง ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2	267
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3.....	269
ภาคผนวก ฉ เหตุผลของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	307
ประวัติผู้เขียน.....	346

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การลดลงของความคลาดเคลื่อนและจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ.....	73
2 จำนวนผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามสังกัด.....	86
3 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านบุคลิกภาพ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	95
4 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	97
5 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	101
6 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านวิชาการ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	103
7 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านการบริหาร เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	106
8 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านภาวะผู้นำ เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	110
9 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านทักษะเกี่ยวกับมนุษย์และมวลชน เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	112
10 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านการใช้เทคโนโลยี เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	115
11 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	117
12 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านการวิจัย เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	119
13 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา.....	121
14 ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของสมรรถนะ ด้านกฎหมายและการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรียงลำดับจากข้อความที่มีค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา...	123
15 ผลการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายข้อ.....	269

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

16	ผลการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นรายข้อ.....	285
17	เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ทางพยาบาลศาสตร์ ในพ.ศ. 2544 ถึง 2549 ในกรณีที่คำตอบรอบที่ 3 อยู่นอกพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ทั้งเหตุผลที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในแต่ละข้อความ.....	307

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 79

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย